

B O G A N M E L D E L S E R

Victor Nielsen: Grundstigningsskyld. 3. udg. Gads Forlag Kbh. 1950. 116 sider.

De vigtigste ændringer af den gældende lovgivning om grundstigningsskyld, som blev gennemført ved lov nr. 265 af 27. maj 1950, og som trådte i kraft den 1. oktober 1950, har foranlediget, at afdelingschef Victor Nielsen har udsendt en ny udgave af sin bog om loven. Foruden loven og den dertil sluttende bekendtgørelse indeholder bogen en klar og sammenhængende fremstilling af lovens regler.

Den nye lov fikserer den gamle grundstigningsskyld fra 1933 pr. 1. oktober 1950 dog således, at konjunkturstigningsfradraget, for så vidt angår stigningen fra 9 til 10 alm.-vurdering, beregnes efter særlige regler. Dernæst begynder man på en frisk, således at grundbeløbet for den yderligere grundstigningsskyld fastsættes ved 10 alm.-vurdering. I lighed med tidligere er der to tillæg til grundbeløbet, som reducerer den afgiftspligtige grundstigning. For det første et konjunkturfradrag, der efter de nye regler procentvis svarer til stigningen i den samlede grundværdi uden for hovedstaden, og som nu fratrækkes, uanset dets størrelse; dernæst et fejlmarginsfradrag på 10 % ligesom efter de hidtil gældende bestemmelser. Den afgiftspligtige grundstigning er sat op fra halvdelen til tre fjerdedele.

Den principielt vigtigste ændring i loven er bestemmelsen om, at sælgeren ved salg af fast ejendom har pligt til, forinden der træffes aftale om vederlaget, at give køberen de fornødne oplysninger om den grundstigningsskyld, der hviler eller vil kunne komme til at hvile på ejendommen. Victor Nielsen anfører, at denne ændring er motiveret ved, at køberen under den tidligere lovgivning, såfremt han ikke ved salgsaftalen tog hensyn til

grundstigningen, kunne komme til at forrente det offentlige et beløb, som han gennem købesummen har betalt sælgeren et vederlag for. Det erkendes altså nu af specialisterne i grundskyld, at den gamle lov helt kunne forfejle sin virkning. Da den gamle lov i sin tid blev gennemført, regnede man med, at det automatisk blev sælgeren, som måtte afgive grundskyldens kapitaliserede beløb. Nu har man en anden opfattelse af prisdannelsen på dette område. Man vil sikre køberen tilstrækkelige oplysninger om den ejendom der er genstand for omsætning, for at prisen efter forholdene kan blive rimelig.

Et nærmere studium af den lille bog giver i øvrigt det indtryk, at det slet ikke er så lige til at indføre en sådan oplysningspligt for sælgeren.

Niels Banke.

Aa. H. Kampp: Færøerne. Folk og Erhverv. Det Danske Forlag. Kbhvn. 1950. 109 sider. Pris: 4,50 kr.

Kampps lille bog er den hidtil bedste erhvervsgeografi om Færøerne. Den behandler såvel naturforhold som befolkning og erhvervsforhold, med hovedvægt på det sidste.

Forfatteren er faggeograf og behandler sine emner med grundig sagkundskab. Bl. a. får man udmærket besked om de udviklede landbrugsforhold. Man kunne måske anke over, at landbrugsafsnittet er over dobbelt så stort som afsnittet om fiskeri, der dog er Færøernes altdominerende hovederhverv. Også fiskerierhvervet må dog siges at være grundigt behandlet, med å jour-førte oplysninger om den moderne trawlerdrift m. m.

Bogen er skrevet i en sagligt objektiv form, men præget af velvilje over for færingernes nyerhvervede selvstyre og behageligt fri for

B O G A N M E L D E L S E R

Victor Nielsen: Grundstigningsskyld. 3. udg. Gads Forlag Kbh. 1950. 116 sider.

De vigtigste ændringer af den gældende lovgivning om grundstigningsskyld, som blev gennemført ved lov nr. 265 af 27. maj 1950, og som trådte i kraft den 1. oktober 1950, har foranlediget, at afdelingschef Victor Nielsen har udsendt en ny udgave af sin bog om loven. Foruden loven og den dertil sluttende bekendtgørelse indeholder bogen en klar og sammenhængende fremstilling af lovens regler.

Den nye lov fikserer den gamle grundstigningsskyld fra 1933 pr. 1. oktober 1950 dog således, at konjunkturstigningsfradraget, for så vidt angår stigningen fra 9 til 10 alm.-vurdering, beregnes efter særlige regler. Dernæst begynder man på en frisk, således at grundbeløbet for den yderligere grundstigningsskyld fastsættes ved 10 alm.-vurdering. I lighed med tidligere er der to tillæg til grundbeløbet, som reducerer den afgiftspligtige grundstigning. For det første et konjunkturfradrag, der efter de nye regler procentvis svarer til stigningen i den samlede grundværdi uden for hovedstaden, og som nu fratrækkes, uanset dets størrelse; dernæst et fejlmarginsfradrag på 10 % ligesom efter de hidtil gældende bestemmelser. Den afgiftspligtige grundstigning er sat op fra halvdelen til tre fjerdedele.

Den principielt vigtigste ændring i loven er bestemmelsen om, at sælgeren ved salg af fast ejendom har pligt til, forinden der træffes aftale om vederlaget, at give køberen de fornødne oplysninger om den grundstigningsskyld, der hviler eller vil kunne komme til at hvile på ejendommen. Victor Nielsen anfører, at denne ændring er motiveret ved, at køberen under den tidligere lovgivning, såfremt han ikke ved salgsaftalen tog hensyn til

grundstigningen, kunne komme til at forrente det offentlige et beløb, som han gennem købesummen har betalt sælgeren et vederlag for. Det erkendes altså nu af specialisterne i grundskyld, at den gamle lov helt kunne forfejle sin virkning. Da den gamle lov i sin tid blev gennemført, regnede man med, at det automatisk blev sælgeren, som måtte afgive grundskyldens kapitaliserede beløb. Nu har man en anden opfattelse af prisdannelsen på dette område. Man vil sikre køberen tilstrækkelige oplysninger om den ejendom der er genstand for omsætning, for at prisen efter forholdene kan blive rimelig.

Et nærmere studium af den lille bog giver i øvrigt det indtryk, at det slet ikke er så lige til at indføre en sådan oplysningspligt for sælgeren.

Niels Banke.

Aa. H. Kampp: Færøerne. Folk og Erhverv. Det Danske Forlag. Kbhvn. 1950. 109 sider. Pris: 4,50 kr.

Kampps lille bog er den hidtil bedste erhvervsgeografi om Færøerne. Den behandler såvel naturforhold som befolkning og erhvervsforhold, med hovedvægt på det sidste.

Forfatteren er faggeograf og behandler sine emner med grundig sagkundskab. Bl. a. får man udmærket besked om de udviklede landbrugsforhold. Man kunne måske anke over, at landbrugsafsnittet er over dobbelt så stort som afsnittet om fiskeri, der dog er Færøernes altdominerende hovederhverv. Også fiskerierhvervet må dog siges at være grundigt behandlet, med å jour-førte oplysninger om den moderne trawlerdrift m. m.

Bogen er skrevet i en sagligt objektiv form, men præget af velvilje over for færingernes nyerhvervede selvstyre og behageligt fri for

den bedrevende skepsis, man kan møde i danske skrifter om færøske forhold. Ved detailkundskab og tone vidner bogen om, at forfatteren også kender til tingene fra selvsyn.

Læsningen lettes af et fortrinligt billedmateriale med mange originale fotos og grafiske fremstillinger.

Enkelte uklarheder skal noteres: S. 32 anføres en række færøske »særanliggender« efter Hjemmestyreloven af 1948, uden at det (på dette sted) fremgår, at det drejer sig om anliggender, der kan overtages som særanliggender, men ikke alle faktisk er overtaget (f. eks. ikke off. forsorg og skolevæsen). Den grafiske fremstilling s. 42 af befolkningens erhvervsfordeling er ikke så klar som ønskelig, idet medhjælpere inden for alle erhverv af mangel på statistiske oplysninger er henført under gruppen »andre erhverv« (hvilket dog udtr. er anført), således at figurens illustrerende værdi ikke er særlig stor. Andre af de grafiske fremstillinger er derimod overordentlig anskuelige og interessante, f. eks. fig 14 om fiskerflådens lokale fordeling og fig. 20-21 om landbrugs-udstyknings.

I en udførlig litteraturfortegnelse står anført en bog af Raaschou med den ejendommelige titel »Om kulturforekomsterne på Færøerne«. Det skal dog heldigvis være kultforekomsterne.

Kampps lille letlæste bog ville være velegnet til supplement af politikkens 1. del læsestof i faget Danmarks statistik. Vi kan dårligt være bekendt, så lidt vi ved om dette samfund.

Kai Lemberg.

Enrico Hansen: Virkningerne for realkredit-ten af det offentliges inddragning af grundværdien. Det Berlingske Bogtrykkeri, Kbhvn. 1950. 115 sider.

Dette arbejde er med et resumé af kreditforeningsdirektør Th. Thorsteinsson fremlagt som dansk redegørelse ved et samrådsmøde mellem nordiske realkreditinstitutioner i København i sommeren 1950. Anledningen til, at en sådan redegørelse er fundet ønskelig, er naturligvis, at spørgsmålet om den fuld-

stændige inddragelse af jordrenten her i landet har fået politisk aktualitet.

Man har valgt at lade en udenforstående udarbejde redegørelsen, men man kan vel gå ud fra, at rammerne har været givet sammen med opgaven, og man ville derfor vente en rent saglig og alsidig belysning af det, der angives som dens emne.

En væsentlig del af bogen har imidlertid karakter af et almindeligt aktorat mod grundskyldsbevægelsens og de politiske partiers mere eller mindre klart udformede krav og planer om gennemførelse af fuld grundskyld, ligesom fremstillingen iøvrigt bærer præg af ensidighed. Spørgsmålet om realkreditens stilling ved selve gennemførelsen, som dog måske er det nærmeste og vigtigste, har derimod ikke fundet plads indenfor redegørelsens rammer.

Man kunne vel også under hensyn til realkreditens store omfang og samfundsmæssige betydning have ventet en belysning af grundskyldsspørgsmålet ud fra et alment samfundssynspunkt og fra ejendomsbesiddernes som baggrund for behandlingen af realkreditens snævrere problemer.

Indledningsvis gives der et kort overblik over jordrenteteoriens udvikling, der munder ud i, at nyere økonomisk teori og navnlig G. Cassels kritik af ældre teorier om jordrentens stilling i prisdannelsen har kuld-kastet det teoretiske grundlag, som grundskyldsbevægelsen bygger på.

Erkendelsen af at skat på »naturjorden« — for at følge Cassels terminologi — ikke kan overvæltet burde have ført til frugtbar tvivl om dette resultats rigtighed. Det synes ikke at have stået forfatteren klart, at spørgsmålet om, hvorledes jorden indgår i prisdannelsesprocessen, sideordnet med eller i særstilling overfor andre produktionsfaktorer, er et ganske andet end spørgsmålet om, hvem jordrenten tilfalder, eventuelt bør tilfalde. De sociale og økonomiske virkninger af at overføre jordrenten til samfundet må fortrinsvis knytte sig til ændringen i ejerforholdet, herunder også kapitaliseringsprocessens ophør med bortfald af de hertil knyttede forventningsværdier og spekulationsmuligheder.